श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

શ્રી મદ્‌ભાગવત રસિક કુટુંબ

વેણુ ગીત

सुध बुध खोकर हुई बावरी, सुन मुरली की मधुर तान।
कृष्ण मिलन की आशा प्रकटी, ऐसा निर्मल वेणु गान ।।

નારાયણં(ન્) નમસ્કૃત્ય, નરં(ઞ્) ચૈવ નરોત્તમમ્.

દેવીં(મ્) સરસ્વતીં(મ્) વ્યાસં(ન્), તતો જયમુદીરયેત્.

નામસઙ્કીર્તનં(મ્) યસ્ય, સર્વપાપપ્રણાશનમ્.

પ્રણામો દુઃખશમનસ્, તં(ન્) નમામિ હરિં(મ્) પરમ્.

શ્રીમદ્‌ભાગવતમહાપુરાણમ્

દશમઃ સ્કન્ધઃ

|| અથૈકવિંશોઽધ્યાયઃ ||

શ્રીશુક ઉવાચ

ઇત્થં(મ્) શરત્સ્વચ્છજલં(મ્) પદ્માકરસુગન્ધિના .

ન્યવિશદ્ વાયુના વાતં(મ્) સગોગોપાલકોઽચ્યુતઃ .. ૧..

શરત્ + સ્વચ્છ + જલં(મ્), સગો + ગોપા + લકોઽચ્યુતઃ

કુસુમિતવનરાજિશુષ્મિભૃં(ઙ્)ગ-

દ્વિજકુલઘુષ્ટસરઃ(સ્)સરિન્મહીધ્રમ્ .

મધુપતિરવગાહ્ય ચારયન્ ગાઃ(સ્),

સહપશુપાલબલશ્ચુકૂજ વેણુમ્ .. ૨..

કુસુમિ + તવનરા + જિશુષ્મિ + ભૃં(ઙ્)ગ, દ્વિજકુ + લઘુષ્ટ + સરઃ(સ્)

સરિન્ + મહીધ્રમ્ , મધુપતિ + રવગાહ્ય ,સહપશુપા + લબલશ્ + ચુકૂજ

તદ્ વ્રજસ્ત્રિય આશ્રુત્ય, વેણુગીતં(મ્) સ્મરોદયમ્ .

કાશ્ચિત્ પરોક્ષં(ઙ્) કૃષ્ણસ્ય, સ્વસખીભ્યોઽન્વવર્ણયન્ .. ૩..

સ્વસખી + ભ્યોઽન્ + વવર્ણયન્

તદ્ વર્ણયિતુમારબ્ધાઃ(સ્), સ્મરન્ત્યઃ(ખ્) કૃષ્ણચેષ્ટિતમ્ .

નાશકન્ સ્મરવેગેન, વિક્ષિપ્તમનસો નૃપ .. ૪..

વર્ણ + યિતુમા + રબ્ધાઃ(સ્), કૃષ્ણ + ચેષ્ટિતમ્ , સ્મ + રવેગેન, વિક્ષિપ્ + તમનસો

બર્હાપીડં(ન્) નટવરવપુઃ(ખ્) કર્ણયોઃ(ખ્) કર્ણિકારં(મ્),

બિભ્રદ્ વાસઃ(ખ્) કનકકપિશં(મ્) વૈજયન્તીં(ઞ્) ચ માલામ્ .

રન્ધ્રાન્ વેણોરધરસુધયા પૂરયન્ ગોપવૃન્દૈર્-

વૃન્દારણ્યં(મ્) સ્વપદરમણં(મ્) પ્રાવિશદ્ ગીતકીર્તિઃ .. ૫..

બિભ્રદ્ + વાસઃ(ખ્), વેણો + રધ + રસુધયા

ઇતિ વેણુરવં(મ્) રાજન્, સર્વભૂતમનોહરમ્ .

શ્રુત્વા વ્રજસ્ત્રિયઃ(સ્) સર્વા, વર્ણયન્ત્યોઽભિરેભિરે .. ૬..

વર્ણ + યન્ત્યોઽ + ભિરેભિરે

ગોપ્ય ઊચુઃ

અક્ષણ્વતાં(મ્) ફલમિદં(ન્) ન પરં(મ્) વિદામઃ(સ્)

સખ્યઃ(ફ્) પશૂનનુ વિવેશયતોર્વયસ્યૈઃ .

વક્ત્રં(મ્) વ્રજેશસુતયોરનુવેણુ જુષ્ટં(મ્)

યૈર્વા નિપીતમનુરક્તકટાક્ષમોક્ષમ્ .. ૭..

અક્ષણ્ + વતાં(મ્),વિવે + શયતોર્ + વયસ્યૈઃ, વ્રજે + શસુતયો + રનુવેણુ ,નિપી + તમનુરક્ત + કટાક્ષમોક્ષમ્

ચૂતપ્રવાલબર્હસ્તબકોત્પલાબ્જ-

માલાનુપૃક્તપરિધાનવિચિત્રવેષૌ .

મધ્યે વિરેજતુરલં(મ્) પશુપાલગોષ્ઠ્યાં(મ્)

રં(ઙ્)ગે યથા નટવરૌ ક્વ ચ ગાયમાનૌ .. ૮..

ચૂત+ પ્રવા+ લબર્હસ્+ તબ+ કોત્+ પલાબ્જ, માલા+ નુપૃક્ત+ પરિધા+ નવિચિત્ર+ વેષૌ, પશુપા+ લગોષ્ઠ્યાં(મ્)

ગોપ્યઃ(ખ્) કિમાચરદયં(ઙ્) કુશલં(મ્) સ્મ વેણુર્-
દામોદરાધરસુધામપિ ગોપિકાનામ્ .
ભુઙ્ક્તે સ્વયં(મ્) યદવશિષ્ટરસં(મ્) હ્રદિન્યો,
હૃષ્યત્ત્વચોઽશ્રુમુમુચુસ્તરવો યથાઽઽર્યાઃ .. ૯..

કિમા+ ચરદયં(ઙ્),દામોદરા+ ધરસુધા+ મપિ ,યદવ+ શિષ્ટરસં(મ્), હૃષ્યત્+ ત્વચોઽ+ શ્રુમુમુચુસ્+ તરવો

વૃન્દાવનં(મ્) સખિ ભુવો વિતનોતિ કીર્તિં(મ્)
યદ્ દેવકીસુતપદામ્બુજલબ્ધલક્ષ્મિ .
ગોવિન્દવેણુમનુ મત્તમયૂરનૃત્યં(મ્)
પ્રેક્ષ્યાદ્રિસાન્વપરતાન્યસમસ્તસત્ત્વમ્ .. ૧૦..

દેવકી + સુતપદામ્ + બુજલબ્ધ + લક્ષ્મિ ,મત્ + તમયૂ + રનૃત્યં(મ્)

પ્રેક્ષ્યા + દ્રિસાન્ + વપરતાન્ + યસમસ્ + તસત્ત્વમ્

ધન્યાઃ(સ્) સ્મ મૂઢમતયોઽપિ હરિણ્ય એતા,
યા નન્દનન્દનમુપાત્તવિચિત્રવેષમ્ .
આકર્ણ્ય વેણુરણિતં(મ્) સહકૃષ્ણસારાઃ(ફ્)
પૂજાં(ન્) દધુર્વિરચિતાં(મ્) પ્રણયાવલોકૈઃ .. ૧૧..

મૂઢ + મતયોઽપિ, નન્દનન્દ + નમુપાત્ + તવિચિત્રવેષમ્

વેણુ + રણિતં(મ્),દધુર્ + વિરચિતાં(મ્),પ્રણયા + વલોકૈઃ

કૃષ્ણં(ન્) નિરીક્ષ્ય વનિતોત્સવરૂપશીલં(મ્)
શ્રુત્વા ચ તત્ક્વણિતવેણુવિચિત્રગીતમ્ .
દેવ્યો વિમાનગતયઃ(સ્) સ્મરનુન્નસારા,
ભ્રશ્યત્પ્રસૂનકબરા મુમુહુર્વિનીવ્યઃ .. ૧૨..

વનિતોત્ + સવરૂ + પશીલં(મ્), તત્ + ક્વણિ + તવે + ણુવિચિત્રગીતમ્

વિમા + નગતયઃ(સ્),સ્મરનુન્ + નસારા

ભ્રશ્યત્ + પ્રસૂ + નકબરા,મુમુહુર્ + વિનીવ્યઃ

ગાવશ્ચ કૃષ્ણમુખનિર્ગતવેણુગીત-
પીયૂષમુત્તભિતકર્ણપુટૈઃ(ફ્) પિબન્ત્યઃ .
શાવાઃ(સ્) સ્નુતસ્તનપયઃ(ખ્) કવલાઃ(સ્) સ્મ તસ્થુર્-
ગોવિન્દમાત્મનિ દૃશાશ્રુકલાઃ(સ્) સ્પૃશન્ત્યઃ .. ૧૩..

કૃષ્ણમુખ + નિર્ગત + વેણુગીત,પીયૂ + ષમુત્તભિત + કર્ણપુટૈઃ(ફ્)
સ્નુતસ્ + તનપયઃ(ખ્),ગોવિન્ + દમાત્મનિ
દૃશા + શ્રુકલાઃ(સ્)

પ્રાયો બતામ્બ વિહગા મુનયો વનેઽસ્મિન્,
કૃષ્ણેક્ષિતં(ન્) તદુદિતં(ઙ્) કલવેણુગીતમ્ .
આરુહ્ય યે દ્રુમભુજાન્ રુચિરપ્રવાલાન્,
શૃણ્વન્ત્યમીલિતદૃશો વિગતાન્યવાચઃ .. ૧૪.

રુચિર + પ્રવાલાન્ ,શૃણ્વન્ત્ય + મીલિ + તદૃશો
વિગતાન્ + યવાચઃ

નદ્યસ્તદા તદુપધાર્ય મુકુન્દગીત-
માવર્તલક્ષિતમનોભવભગ્નવેગાઃ .
આલિં(ઙ્)ગનસ્થગિતમૂર્મિભુજૈર્મુરારેર્-
ગૃહ્ણન્તિ પાદયુગલં(ઙ્) કમલોપહારાઃ .. ૧૫..

તદુ + પધાર્ય,માવર્ + તલક્ષિ + તમનો + ભવભગ્ + નવેગાઃ
આલિં(ઙ્)ગનસ્ + થગિતમૂર્ + મિભુજૈર્ + મુરારેર્ ,કમલો + પહારાઃ

દૃષ્ટ્વાઽઽતપે વ્રજપશૂન્ સહ રામગોપૈઃ(સ્)
સં(ચ્)ચારયન્તમનુ વેણુમુદીરયન્તમ્ .
પ્રેમપ્રવૃદ્ધ ઉદિતઃ(ખ્) કુસુમાવલીભિઃ(સ્)
સખ્યુર્વ્યધાત્ સ્વવપુષામ્બુદ આતપત્રમ્ .. ૧૬..

સં(ચ્)ચા + રયન્ + તમનુ ,વેણુમુદી + રયન્તમ્
કુસુમા + વલીભિઃ(સ્),સખ્યુર્ + વ્યધાત્ ,સ્વ + વપુષામ્ + બુદ

પૂર્ણાઃ(ફ્) પુલિન્ધ્ય ઉરુગાયપદાબ્જરાગ-
શ્રીકું(ઙ્)કુમેન દયિતાસ્તનમણ્ડિતેન .
તદ્દર્શનસ્મરરુજસ્તૃણરૂષિતેન
લિમ્પન્ત્ય આનનકુચેષુ જહુસ્તદાધિમ્ .. ૧૭..

ઉરુગા + યપદાબ્ + જરાગ, દયિતાસ્ + તન + મણ્ડિતેન
તદ્દર્શનસ્ + મરરુજસ્ + તૃણરૂષિતેન, જહુસ્ + તદાધિમ્

હન્તાયમદ્રિરબલા હરિદાસવર્યો
યદ્ રામકૃષ્ણચરણસ્પર્શપ્રમોદઃ .
માનં(ન્) તનોતિ સહગોગણયોસ્તયોર્યત્
પાનીયસૂયવસકન્દરકન્દમૂલૈઃ .. ૧૮..

હન્તા + યમદ્રિ + રબલા,રામકૃષ્ણચરણ + સ્પર્શપ્રમોદઃ
સહગો+ગણયોસ્+ તયોર્યત્
પાનીયસૂ + યવસકન્ + દરકન્ + દમૂલૈઃ

ગા ગોપકૈરનુવનં(ન્) નયતોરુદાર-
વેણુસ્વનૈઃ(ખ્) કલપદૈસ્તનુભૃત્સુ સખ્યઃ .
અસ્પન્દનં(ઙ્) ગતિમતાં(મ્) પુલકસ્તરૂણાં(ન્)
નિર્યોગપાશકૃતલક્ષણયોર્વિચિત્રમ્ .. ૧૯..

ગોપકૈ + રનુવનં(ન્), કલ + પદૈસ્ + તનુભૃત્સુ
પુલકસ્ + તરૂણાં(ન્)
નિર્યો + ગપાશકૃતલ + ક્ષણયોર્ + વિચિત્રમ્

એવં(વ્) વિધા ભગવતો, યા વૃન્દાવનચારિણઃ .
વર્ણયન્ત્યો મિથો ગોપ્યઃ(ખ્) ક્રીડાસ્તન્મયતાં(મ્) યયુઃ .. ૨૦..

વર્ણ + યન્ત્યો, ક્રીડાસ્ + તન્મયતાં(મ્)

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહંસ્યાં(મ્) સંહિતાયાં(ન્)
દશમસ્કન્ધે પૂર્વાર્ધે વેણુગીતં(ન્) નામૈકવિંશોઽધ્યાયઃ .. ૨૧..

ૐ પૂર્ણમદઃ(ફ્) પૂર્ણમિદં(મ્) પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદચ્યતે
પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે.
ૐ શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ